

„Гражданска отговорност“

ИГРАТА НА КОТКА И МИШКА

● Иде ли време за възстановяване размера на вноската в Гаранционния фонд?

Тази игра е непроменена, откакто свят светува - мишката се крие и бяга, а котката я търси и я гони. Когато я хване и е в особено добро настроение, дори си поиграва с нея, преди да я хапне за закуска. Мишката измисля какви ли не хитрини, за да спаси кожата, и понякога успява да оцелее доста дълго време. Но танцува само когато котката я няма и тайничко мечтае да се прероди в куче.

Интересно е, когато човек наблюдава тази игра от страни - може да научи доста за различните характери. Но когато го забъркат в такава ситуация, без дори да подозира, често се оказва в неприятната позиция на мишката. Има опасност нещо по-

добно да се случи с хиляди българи, ако се окаже, че обхватът на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е паднал трайно под изисквания минимум от 90%. Не е изключено в този случай хората, които пътуват в оста-

налите страни от Европейския съюз с личните или служебните си автомобили, отново да бъдат задължени да купуват застраховка „Зелена карта“ и за наличието ѝ да бъдат проверявани на излизане от България.

(Продължава на стр. 9)

Пламен Яльмов, член на СД и изпълнителен директор на ЗПАД „Алианц България“

Г-н Яльмов, напоследък излезе официална информация, че обхватът на „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е паднал до 82%. На какво се дължи това според вас? И има ли шанс скоро отново да бъде достигнат изискваният над 90% обхват на задължителната застраховка?

- Когато аз карам кола и ме спират за проверка, винаги проверяват за „Гражданска отговорност“. Полицаят вижда, че автомобилът е собственост на ЗПАД „Алианц България“, но въпреки това проверява. Затова считам, че служителите на КАТ проверяват много основно и често за наличието на „Гражданска отговорност“. Това ме навежда на мисълта, че почти всички шофьори са сключили задължителната застраховка. Тогава къде е проблемът? Защо официално обхватът е паднал до 82%? Имам чувството, че някои малки компании не си плащат вноската в Гаранционния фонд (ГФ). Ако не плащат там, ГФ официално подава на надзора данни, които са на ниво 82% обхват. Може би Комисията за финансов надзор (КФН) трябва да направи една хубава проверка на всички застрахователни компании, лицензирани по „Гражданска отговорност“, и да видим резултата.

- Отдавна се говори, че вероятно има компании, които крият част от оборота си по този начин. Смятате ли, че това може да доведе до реален проблем при наличието на голяма щета по някоя от скритите полици?

- Проблем при щета може и да не възникне, защото клиентът си има „Гражданска отговорност“ и компанията покрива щетата. Но тя „спестява“ 10-те лева, които всички плащаме към ГФ. Това е нелоялно поведение спрямо останалите застрахователи, които всеки месец си плащаме вноските в ГФ. Не е въпросът, че клиент може да пострада, но се намаляват средствата на ГФ. Това е нелоялна конкуренция.

- Има ли вече сериозни мерки от страна на КФН за повишаване на обхвата на „Гражданска от-

НЯКОИ ДРУЖЕСТВА СИ СПЕСТЯВАТ ВНОСКИТЕ В ГАРАНЦИОННИЯ ФОНД

● Най-големият проблем при „Гражданска отговорност“ е ниската ѝ цена

говорност“?

- Не знам. Наскоро прочетох за намаления обхват официално - в интервю с г-жа Ралица Агайн. Нямам представа какви мерки ще вземе КФН. Това е работа на надзора, но според мен трябва да се вземат мерки, и то много строги. Имаше ограничение от страна на Европейския съюз обхватът на „Гражданска отговорност“ у нас да не пада под 90%. В противен случай ЕС може да въведе отново проверки на българските автомобили, които излизат извън страната. Те ще трябва да имат и „Зелена карта“. А в момента пътуваме само с регистрационен номер в целия ЕС без проблем. Т.е. може да се стигне до затруднение на няколко милиона българи заради това, че някой някъде нещо е направил.

- Следващото заседание на Съвета на бюрата ще се проведе в края на май. Тогава ще бъде обсъдено състоянието на обхвата на „Гражданска отговорност“ у нас и ще бъде решено дали да бъдат въведени рестрикции за България. Знаем, че ни приеха с доста условия за член на системата „Зелена карта“. Смятате ли, че има реален шанс проблемът с обхвата на „Гражданска отговорност“ да бъде решен своевременно, за да не се стигне до рестрикции?

- Ако проблемът е с вноските в ГФ, той ще бъде решен бързо, тъй като явно хората имат „Гражданска отговорност“, но някои компании спестяват пари. Ако проблемът е в обхвата, пак може да бъде решен бързо. С 1-2 седмици проверки на КАТ мисля, че работата ще се реши. Всичко е поправимо. Но пак казвам, че според мен КАТ проверяват нормално. Остава липсата на плащане от някои, предполагаем, малки застрахователи (тъй като все пак малка част от колите се считат за не-

застраховани), които явно правят нещо с вноските си в ГФ.

- Слуховете за падането на обхвата на „Гражданска отговорност“ се носят отдавна, но едва сега се появи подобна официална информация. Защо според вас тя излиза точно сега? Дали така не се подготвя увеличаване на вноската в ГФ, която беше намалена в края на миналата година?

- Вноските в ГФ се изчисляват въз основа на броя автомобили и необходимостта от събираните пари. Не вярвам да се увеличи вноската в ГФ заради това. Поскоро трябва да се види къде са тези коли, които нямат „Гражданска отговорност“, и тогава да се вземат мерки.

- Смятате ли, че е належащо и има реален шанс да бъде увеличена цената на „Гражданска отговорност“ тази година?

- Цената на „Гражданска отговорност“ ще расте с някакъв темп, макар и бавен, защото конкуренцията у нас е голяма. А когато дружествата се

конкурират, не смеят да вдигат много цената. Но от друга страна техническите резултати по „Гражданска отговорност“ не са много добри. Това показва, че премията е ниска. Има и още нещо. Ако бяхме запазили нивата на отговорност на застрахователите и равнищата на обезщетенията, които се плащат по „Гражданска отговорност“, тази цена щеше да бъде разумна. Но законодателството изисква доста по-високи лимити на отговорност, които според мен са не-реално високи за нашите условия. Най-големите обезщетения се изплащат за човешкия живот. Една кола не може да струва повече от 50-100 хиляди лева. Аз идвам от животозастраховането, където има едно основно правило: Обезщетението при смърт трябва да е приблизително равно на три до пет годишни заплати на човека, който е застраховал живота си. При 500-600 лева средна заплата в България, ако умрем тази сума по 60 - за пет години се получава 30-40 хиляди лева застрахователна сума. А по за-

кон човешкият живот струва 700 хиляди лева - толкова е лимитът на отговорност. Тази застрахователна сума в животозастраховането служи да обезпечи семейството на застрахования, когато него го няма. Или ако той е инвалидизиран, да му даде закуп пари, съизмерими с неговата заплата няколко години напред, за да може да се лекува и да живее. А при „Гражданска отговорност“ изведнъж се виждат едни огромни суми и всеки адвокат решава да се занимава с тази задължителна застраховка. Наскоро имахме такъв случай - майката загинала и оставила бащата с осем деца. Претенцията на адвоката беше 900 000 лева - по 100 000 лв. на човек. Това е доста над жизнения стандарт на семейството.

- Претенциите са едно, а реално присъдениите суми - съвсем друго.

- И те започват да се качват. Имахме случай: мъж загива, на детето е присъдена сума 80 000 лева, на жената - 40 000 лв., а на бащата и майката - по 20 000 лева. Т.е. общо 160 000 лева, като загиналият е съвиновен. В тези случаи обикновено съдилищата присъждат половин сума, тъй като има вина. Така стига до главното - премията. Като растат така обезщетенията и вече ще стигнат до половин милион лева за България, от къде ще вземем пари да ги плащаме? Значи трябва да се повиши премията, за да може да се плащат и обезщетенията. Да не говорим, че „Гражданска отговорност“ важи за целия ЕС плюс всички страни от споразумението „Зелена карта“. В големите държави няма лимит на отговорност на застрахователя. Съдът може да те осъди за 10 млн. евро и трябва да ги платиш. Кой ще плаща тези обезщетения? Затова застрахователите трябва да изчисляват резервите си по възможна най-точния начин. Съмнявам се, че масата застрахователи у нас изчис-

ляват правилно резервите си. Те гледат да привлекат клиенти в момента, но до 5 години по тези полици може да бъдат предявени претенции. А след 5 години съдилищата у нас ще присъждат спокойно обезщетения от 500 000 лева. Ако един застраховател има пет такива щети, това прави 5 млн. лв. Той трябва да има тези пари.

- Има ли вече случаи на големи щети от чужбина по „Гражданска отговорност“?

- За щастие ние още нямаме големи щети от чужбина по тази застраховка. На пазара не съм чувал - може да има, може и да няма. Но имаме щети от порядъка на неколкостотин хиляди лева от чужбина. Малко са на брой, но вече ги има.

- Споделете ли мнението, че в дългосрочен план тази силна конкуренция и последвалият я дъмпинг в цените на застраховките ще доведе до отпадане на някои компании от пазара?

- Когато събираме колелите от нашите офиси и представителите ни в страната, всеки път правим анализ и казваме, че ние сме сериозна компания, но някои ще отпаднат от пазара. А те все ни питат: „Кога ще отпаднат? Чакаме вече пет години.“ Така че би трябвало някой да не издържи, но все още няма такъв. За сега всички издържат и си плащат. Но може да се очаква, че едно по-голямо обезщетение би ударило някой застраховател. Вече има две фалирални дружества: ЗК „Хилдън“ и МЗК „Европа“. С „Гражданска отговорност“ трябва да се действа внимателно - премията да се увеличава полека, защото иначе ще стане лошо. Наскоро бях в Румъния. Там премията по тази задължителна застраховка е около 300 лева.

- Навсякъде в ЕС премията по „Гражданска отговорност“ е поне два пъти по-висока отколкото у нас. На какво се дължи това?

- На конкуренцията. Има дружества, които поддържат ниски цени и всички останали са принудени да се съобразяват с тях. Ако стане някакъв гаф, тогава всички неизгърмели компании ще вдигнат цените.

(Продължава на стр. 9)